

tčen po právu již ustanovením § 135 vlád. nař. č. 15/1927 Sb. z. a n. založený nárok na změnu jeho služebního poměru v poměr zřízence čs. státních drah.

Čís. 16374.

Smluvní pojištění odpovědnosti.

Výklad úmluvy o pojištění jiného motorového vozidla, které si pojistník opatří místo vozidla, na něž se dosavadní pojištění vztahuje, do určité lhůty ode dne, kdy přestal být vlastníkem (provozním podnikatelem) dosud pojištěného vozidla.

Ustanovují-li pojistné podmínky, že pojistník jest povinen ihned ohlásiti opatření si motorového vozidla k pojištění s přesnými údaji určitých skutečností, týkajících se vozidla, a že pojišťovna mu do určité lhůty po dojití přihlášky oznámí, zda pojištění pro nové vozidlo přejímá, a neučiní-li tak, že se má za to, že se v pojištění pokračuje a že přijetím pojištění se počíná ručení pojišťovny následujícího dne po doručení ohlášky, nedošlo k převodu pojistného poměru na jiné vozidlo, neohlásil-li pojistník nové vozidlo k pojištění.

Rozh. ze dne 7. října 1937, Rv II 104/36.)

Srov. rozh. č. 13173, 9939 Sb. n. s.

Roku 1933 sjednal žalovaný se žalující pojišťovnou pojistnou smlouvu o odpovědnostním pojištění (č. pojistky 268.065) automobilu značky »Š.«. Pojistná premie činila 1.467 Kč ročně a byla splatná dne 30. října 1933. Tuto první premii žalovaný zaplatil. Před splatností další pojistné premie, totiž před 30. říjnem 1934 žalovaný pojištěné motorové vozidlo směnili za jiný vůz značky »S.«. Tvrdí, že žalovaný na místě původně pojištěného automobilu nabyli jiného automobilu a že jest povinen ve smyslu čl. 6 dodatečných ustanovení k všeobecným pojistným podmínkám v pojištění pokračovati, domáhá se žalující pojišťovna na žalovaném žalobou zaplacení pojistné premie 1.467 Kč s přísl., splatné dne 30. října 1934. Čl. 6 dodatečných ustanovení k všeob. poj. podmínkám zněl: »Přestal-li být pojistník vlastníkem (provozním podnikatelem) vozidla ve smlouvě označeného, je povinen tuto změnu pojišťovně neprodleně hlásiti. Jestliže pojistník si opatří místo vozidla, na něž se pojištění vztahuje, do roka ode dne, kdy přestal být jeho vlastníkem (provozním podnikatelem) jiné motorové vozidlo, jest povinen ihned, jakmile si je opatřil, ohlásiti je doporučeným dopisem k pojištění s přesným udáním, kdy a kterou firmou bylo vozidlo vyrobeno, k jakému účelu ho bude použito, kolik HP a jaký počet i obsah válců vykazuje úřední osvědčení. Pojišťovna oznámí pojistníku do 4 dnů po dojití přihlášky, zda pojištění pro nové vozidlo přejímá. Neučinila-li tak, má se za to, že v pojištění pokračuje. Nebyly-li pojišťovně současně s ohláškou oznámeny uvedené údaje, počíná se tato lhůta dnem, kdy je na svůj dotaz zjistila. Přijetím pojištění počíná ručení pojišťovny 12. hodinou polední dne následujícího

po doručení ohlášky. Pojistník jest povinen neprodleně zaplatiti případný doplatek na prémii; případný přeplatek bude vyúčtován ve prospěch premie za nové vozidlo. Nevstoupí-li pojišťovna do pojištění, zaniká pojistný poměr. Neopatří-li si pojistník v uvedené jednoroční lhůtě jiného motorového vozidla, zaniká pojistný poměr bez nároků na vrácení premie za zbytek běžného pojistného období. Pojišťovna má nárok na doplacení částky, o kterou by premie byla bývala výše vyměřena, kdyby smlouva byla bývala sjednána toliko na dobu, po kterou skutečně trvala.« S o u d p r v é s t o l i c e zamítl žalobu. D ů v o d y: Jde pouze o otázku, zda jde o pokračování v původní pojistné smlouvě, či o novou smlouvu, když žalovaný původně pojištěné vozidlo prodal a nabyl nového vozidla ve lhůtě, výtčené v čl. 6 dodatečných ustanovení k všeobecným pojistným podmínkám. Z výše dotčeného zjištěného obsahu čl. 6 jasně vyplývá, že pojišťovna rozhoduje o tom, zda přijme či zamítne pojištění nového automobilu, že tedy jde o nabídku na pojištění nového předmětu. Tím jest řečeno, že nejde o pokračování v dřívější pojistné smlouvě, nýbrž o smlouvu novou, pro niž má pojišťovna vyhrazeno se rozhodnouti, a to na základě přihlášky, kterou jest pojistník povinen učiniti podle řečeného čl. 6. V tomže ustanovení jest mu pak uloženo, aby ohlásil pojišťovně různé skutečnosti, na př. stáří vozidla a pod. Teprve na základě přihlášky rozhoduje pojišťovna, zda pojištění nového auta převezme, a již z toho, že přihláška má obsahovati dotčené údaje, vyplývá, že jde o pojištění nové. Kdyby šlo pouze o pokračování v původní smlouvě, pak by pojistník nemusil oznamovati skutečnosti závažné pro vyměření výše premie a pojišťovna by nemohla požadovati vyšší premii než původně ujednanou, i kdyby nebezpečenské okolnosti byly daleko vyšší nežli u původně pojištěného automobilu. Naopak pojistník by musil platiti premii stejně vysokou za nové vozidlo, třeba i byly u něho daleko menší nebezpečenské poměry než u původně pojištěného automobilu. To zřejmě neměli smluvci na mysli. Ustanovení čl. 6 dodatečných ustanovení k všeob. poj. podmínkám není podle svého znění tak jasné, aby stačilo k zjištění pravé vůle smluvců, totiž aby s vyloučením veškerých pochybností bylo možno usuzovati, že smluvci neměli na mysli smlouvu novou (§ 914 obč. zák. a čl. 278 obch. zák.). Všeobecné pojistné podmínky jsou součástí smlouvy a musí zejména při své rozsáhlosti a spletnosti býti tak jasné, aby laik mohl vystihnouti jejich smysl, neboť předpokladem smluv vůbec jest projev souhlasné vůle obou stran (§§ 861, 869 obč. zák.). Musí proto jednotlivá smluvní ustanovení býti tak jasná, aby ani pojistník nemohl míti důvodné pochyby o jejich zamýšleném smyslu. Pojistné podmínky pocházejí od pojišťovny a nejasný jejich doslov, zejména nejasné znění čl. 6 dodatečných ustanovení k všeob. poj. podmínkám v příčině otázky, zda jde o novou smlouvu, jest vykládati podle § 915 obč. zák. v neprospěch pojišťovny, a nelze proto dojíti k bezpečnému závěru, že pojištění automobilu »S.« jest pokračováním v původní smlouvě, naopak vyplývá ze shora uvedeného ustanovení dodatečných ustanovení, že jde o smlouvu novou (rozh. č. 13173 Sb. n. s.). Ostatně podle názoru soudu není žaloba odůvodněna též proto, že předpokladem pro nové pojištění nově nabytého

automobilu je přihláška pojištěného, na níž má pojišťovna vůči pojistníku (žalovanému) nárok. Ač byl povinen učiniti přihlášku nového vozidla, žalovaný to neučinil, aspoň žalobkyně netvrdí, že by přihlášku byl učinil, a nemohla proto žalobkyně ani prohlásiti, že přijímá nové pojištění. Nemohlo tedy vzniknouti ani pokračování v původní smlouvě, ani nové pojištění. Žalobkyně žaluje tedy předčasně, neboť podle řečeného čl. 6 měla nárok pouze na přihlášku nového vozidla. Poněvadž jest zažalována prémie za dobu od 30. října 1934, před níž pojistný poměr podle § 67 poj. zák. zanikl a pojistná smlouva zanikla dle § 63 řeč. zák., aniž byla uzavřena nová pojistná smlouva, anebo aniž nastalo pokračování v původním pojištění, bylo žalobu zamítnouti jako neodůvodněnou. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby. D ů v o d y: Prvý soud dospěl k závěru, že pojistná smlouva zanikla podle § 63 zákona o poj. smlouvě č. 501/1917 ř. z. a pojistný poměr podle § 67 řeč. zák., ježto čl. 6 dodatečných ustanovení k všeob. poj. podmínkám jest nejasný a nelze míti za to, že pojištění automobilu »S.« jest pokračováním v původní pojistné smlouvě. Tento názor prvního soudu není správný. Při odpovědnostním pojištění, o něž v souzeném případě jde, není pojištěna věc, nýbrž osoba proti škodě věcí tou způsobené. Směnil-li tedy žalovaný automobil »S.« za automobil »S.«, neodpadl zájem na pojištění, a nezanikla proto pojistná smlouva podle § 63 zák. o poj. smlouvě č. 501/1917 ř. z., neboť i jako vlastník automobilu »S.« má žalovaný na pojištění zájem proto, že odpovídá za škody provozem automobilu způsobené podle § 1 autom. zák. č. 162/1908 ř. z. Podle § 67, odst. 1, zák. o poj. smlouvě by pojistný poměr zanikl vyřazením automobilu »S.« z úchovy zcizitelovy (žalovaného), k němuž dle souhlasného přednesu stran došlo v červnu 1934, kdyby tu nebylo čl. 6 dodatečných ustanovení k všeobecným pojistným podmínkám. Z dotčeného čl. 6 dodatečných ustanovení k všeob. poj. podmínkám vychází jasně najevo, že v souzené věci pojistný poměr nezanikl, nýbrž že se v něm pokračuje, a že nejde o novou smlouvu, jak se první soud mylně domnívá. Pojistný poměr by zanikl jen tehdy, kdyby pojišťovna do pojištění nevstoupila, což ani nebylo tvrzeno. V té příčině nemá odvolací soud o jasnosti čl. 6 žádných pochybností. Je proto žalovaný povinen zaplatiti žalobkyni další pojistnou prémii.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek soudu první stolice.

D ů v o d y :

Jest nesporné, že jde o odpovědnostní pojištění, založené pojistkou č. 268.085, podle níž se žalovaný pojistil jako majitel nákladního automobilu značky »S.« Nesporné jest též, že uvedený automobil přešel do vlastnictví jiné osoby a že jej žalovaný vyřadil ze své úchovy. Nelze tedy pochybovati o tom, že pojistný poměr zanikl podle § 67, odst. 1, zákona o pojišťovací smlouvě ze dne 23. prosince 1917, č. 501 ř. z., pokud se vztahoval na dotčený nákladní automobil. Jde pouze o otázku, zda vyličený pojistný poměr nebyl převeden na jiný automobil značky »S.«, který žalovaný směnil za onen původní.

V té příčině jest důležitý čl. 6 dodatečných ustanovení k všeobecným pojistným podmínkám pro odpovědnostní pojištění z provozu motoro-

vých vozidel. Podle něho, jestliže si pojistník opatří místo vozidla, na něž se pojištění vztahuje, v určené lhůtě jiné motorové vozidlo, jest povinen ihned, jakmile si je opatřil, o h l á s i t i je doporučeným dopisem k p o j i š t ě n í s přesným udáním bližších skutečností, týkajících se nově opatřeného vozidla. Pojišťovna oznámí pak pojistníku do čtyř dnů po dojití přihlášky, zda pojištění pro nové vozidlo přejímá. Neučinila-li tak, má se za to, že v pojištění pokračuje.

Již z toho je zřejmé, že je třeba určitých předpokladů, aby se vůbec mohlo míti za to, že byl pojistný poměr převeden na jiné vozidlo. Především by bylo třeba onoho ohlášení, o kterém však žalovaný udal, že je neučinil, a žalobkyně ani netvrdila opak. Bez tohoto ohlášení nejenže nelze mluvit o tom, že došlo podle doslovu uvedeného čl. 6 »k ohlášení nového vozidla k pojištění«, nýbrž bez něho se nedostává podkladu pro to, co nastane, neodpoví-li pojišťovna do čtyř dnů.

Tyto úvahy vedou k úsudku, že v souzeném případě nedošlo již pro nesplnění smluvených předpokladů k tomu, aby se pojistný poměr vztahoval na nově opatřené vozidlo »S.«. Tomu ostatně nasvědčuje i další obsah řečeného čl. 6 o tom, co vše má pojistník s ohláškou udati, jakož i o možné úpravě pojistné premie. Nelze přehlédnouti ani to, že včasné neoznámení přesných podrobností sice oddálí ručení pojišťovny, avšak že i to předpokládá onu o h l á š k u.

Za toho stavu věci nebylo tu potřebí řešiti otázku, zda došlo podle čl. 6 dodatečných ustanovení k pojistným podmínkám o novou smlouvu, či zda šlo o pokračování v dřívější smlouvě. Rozhodnutí č. 9939 Sb. n. s. nedopadá na souzený případ, protože z něho nevysvítá, že tam měla dodatečná ustanovení k pojistným podmínkám stejný doslov, jako je tomu v souzené věci. Žalobní nárok, jež žalobkyně opírá v podstatě o ustanovení uvedeného čl. 6 dodatečných ustanovení, není proto oprávněný.

Čís. 16375.

Žalobní žádost, že žalovaný jest povinen trpěti, aby byl společný majetek přesně uvedený prodán v soudní dražbě (§§ 830, 843 obč. zák.), jest dostatečně určitá a lze podle exekučního titulu na základě ní vydaného povolití exekuci podle § 352 ex. ř.

Stanovení podílů, jimiž má býti výtěžek rozdělen mezi podílníky (§ 843 obč. zák.), lze ponechatí dražebnímu řízení.

(Rozh. ze dne 7. října 1937, Rv II 781/37.)

Srv. v témže smyslu rozh. č. 10305, 8556, 5165, 5381 Sb. n. s.

Žalobci přísluší jako spoluvlastníkovi tři osminy usedlosti č. p. 4 v H. Žalovaným patří jako spoluvlastníkům jednomu dvě osminy a druhému tři osminy uvedené nemovitosti. Tvrdě, že nemovitost, o niž jde, nelze fysicky rozdělití bez jejího značného znehodnocení, domáhá se žalobce, aby žalovaní byli uznáni povinnými trpěti, aby byl společný majetek stran, zapsaný v různých vložkách . . ., a to dům č. p. 4 se st. p.